

॥ वरदात्म ॥

(म. ६). ११ ७. २

राष्ट्रीय गरभावणी.

राष्ट्रीय स्त्री भंगण तरङ्गी

छपायी प्रसिद्ध करनार

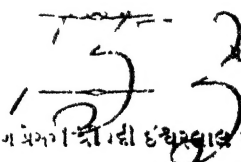
सौ. विजय गोरी कानुगा.

टे. भाडीया, जालवाड-अमदावाद.

आगति ३ ७.

मत ३०००.

श्री 'ज्योति' गीर्तन प्रेमगो-दी गद्दी हंथरवाड भाण्डुलाले

ग्रा. पी. डे. ग. न. सी. सा. मे-अमदावाद

— १११ —

संवत् १८९८

सन् १८८२

ईशित ०-२ ० अ. आना.

१०००७

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઇટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૦૦૦૪ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ રાખ્યાન ભજનાવળી

વિષય ૬-૧૨૧

રાષ્ટ્રીય ગરબાવળી.

ગરબો ૧ લો.

રાગ—મને છોડી ગયો છે મારો છેલ્લો ને.
અલિનંદન આપું શું આજનું ને,
સખિ આપું અલિનંદન શું આજનું ને
મને આવે વર્તમાનના વિચાર તો લગાર
શું આપું અલિનંદન આજનું ને,
જુઓ તિમિર મઈ રાતતો વિતી ગઈ ને
ઉઠ્યકાળ હવે નજીકમાં જણાય, ના સુવાય
જાગો જાગો બધા દેશને ને
સખિ જાગો જાગો બધા દેશને ને
જેતાં પરદેશી માલને લોભાઈ ગયાં ને
એતો ઉપરનું સુદર દેખાય, ના સ્હેવાય.
એણે તો રંક કર્યો દેશને ને
ખડેન એણે તો રંક કર્યો દેશને ને
મહાન પુરષો જાગ્યા છે હવે દેશમાં ને
જરૂર થાશે એ પાપનો વિનાશ, ધરે આશ
દુઃખ વિના સુખ કદી નહીં મળે ને
સખિ દુઃખ વિના સુખ કદી નહીં મળે ને

મુતર તાંતણે રવનાજ લેવું આપણે જો,
 પડે પ્રાણ પણ મૂકીએ ન કામ ધરો હામ
 સત્યનું હથીઆર બહો હાથમાં જો
 બહેનો સત્યનું હથીઆર બહો હાથમાં જો
 રામ રાજ્ય જેવું મુખ આજ માગીએ જો
 ધર્મીંદ્ર હતી રામની, પ્રજા ના બૂલાય
 થઈએ એવા સંકલ્પ મૂકો આજથી જો
 બંદન એવા સંકલ્પ મૂકો આજથી જો
 સ્વહસ્તે કાંતીને સાડી પહેરજો રે
 કીધી દેશની સેવા ત્યારે તો જણાય, શું શોભાય
 તે સમયે લઈશ હું આવારણું રે
 સખિ તે સમયે લઈશ હું આવારણું રે

ગરબો ૨ જો.

(સ્થુપતી રામ રૂઝમાં રહેજો-એ રાગ.)

ગાંધીજીના બોલની બલિહારી રે
 જેને સત્ય વચન ઉચરવું રે
 અહમ સત્યાગ્રહી થઈને રહેવું રે
 બોલ્યા પછી કદી નવ ફરવું.
 જેના સાબરમતી છે મુકામ રે
 અમદાવાદમાં જોયાનું સ્થાન રે

ગાંધીજીના

ગાંધીજીના

જોવાથી મન થાય શાંત.	ગાંધીજીના.
ત્યાં તો ખાદી પહેરીને જવાય રે પરદેશીથી મહાત્મા મુંઝાય રે રેંટીયા કાંતે તો બહુ રીઝાય.	ગાંધીજીના.
ખાદી પહેરી સ્વદેશી બનવું રે જતાં પરદેશે પૈસેથી બચવું રે હિંદુસ્થાનનું હિંમત મન ધરવું.	ગાંધીજીના.
પરદેશે પસા બહુ જાય રે લેકેશાયર માનવેસ્થર કમાય રે ચીન જાપાન તેમાં સમાય.	ગાંધીજીના.
જતાં પરદેશે પૈસો બચાવો રે પાચમાસ થતો દેશ સુધારો રે ગરીબામમાંથી ઉંચેજ લાવો.	ગાંધીજીના.
આપણે દેશ છે ઝાઝો ગરીબ રે તેનિ દાઝ ધરો કંઈ દીસ રે ખાદિ શુદ્ધ પહેરી બનજો પવિત્ર.	ગાંધીજીના.
મહાત્માજીનાં વચન ધણું સુણ્યાં રે તેમના લાષણ સાંભળ્યા બહુ ધુમ્પારે બોધ સાંભળીં ઘેર આવી ઉઠ્યા.	ગાંધીજીના.
મહાત્માજીનો બોધ ચત્તર લાવો રે કટોકટીનો પ્રસંગ ના લેજવો રે દેશી બનીને દેસ દીપાવો.	ગાંધીજીના.

(૬)

ગરબો ૩ જો.

સત્યની વીણા.

મારી ખ્યારીઓ મ્હેક મ્હેક મ્હેક-એ રાગ.

મારા અંતરમાં દેશ વિણા વાગી, હું જાગી
અહો રસની ભરી, ભાવની ભરી.

સર્વ વૃત્તિઓ તેમાં અનુરાગી, હું જાગી.
અહો રસની ભરી, ભાવની ભરી.

એહ દેશ તણું ઉરે ગાન મુણી ન્યારૂ,
શાંતં છતાં મસ્ત બન્યું અપળ ચિત્ત મહારૂ;

સંકલ્પ શીઘ્ર માત્ર ત્યાગી, હું જાગી.
અહો રસની ભરી, ભાવની ભરી.

મુણતાં એ દેશ નાદ સહજ રિથર થાતાં,
મન બુદ્ધિ આદિ પંજુ તેમાં વિલાતાં

સ્વરની લલિત લેહ લાગી, હું જાગી;
અહો રસની ભરી, ભાવની ભરી.

દિવ્ય પ્રેરણના રાગ દેવી રસ રેલાવતાં,
અલૌકીક જ્ઞાન તણા અંકુરે સ્ફુરાવતાં;

વૃત્તિને કરતી હું વિરાગી, હું જાગી,
અહો રસની ભરી, ભાવની ભરી.

સત્યનું રહસ્ય ને માધુર્ય કાંઈ જણાયું;

મુણી દેશ ગાન જીવન ભાન આ વિલાય,
જીવન બન્યું આ મુલાગી, હું જાગી,
અહો રસની ભરી, ભાવની ભરી.
ગરબો ૪ થો.

(મુખડાની માયા લાગી રે) એ રાગ.

મુખની મધુરી વાણીરે, મોહન તારી; (૩)

વાણી મુણીને તમારી, સૌને લાગે હિતકારી
વૈભવ લાગે તુચ્છકારી રે, મોહન તારી મુખનીં

વિલાયતનાં વસ્ત્ર ત્યાગી, બેનો થાઓ આત્મ ભોગી
સ્વદેશે કરે આખાદીરેમોહન તારી મુખનીં

વિલાયતી કાપડની હોળી, સ્વદેશ પ્રેમે કરે નારી,
ખાદી લાગે સૌને ખ્યારી રે...મોહન તારી મુખનીં

વહાલથી રેંટીઓ આણે મુંઢર સુતર કાઢે,
સ્વદેશે વૈભવ લાવે રે.....મોહન તારી મુખનીં

હૃદયમાં પ્રેમ આણી, સ્વદેશની દયા લાવી,
ખાદી પ્રેમે લો વધાવે રે, બેનો મારી;

મુખની મધુરી વાણી રે.

ગરબો પ મો.

વહાલા તમે પુરુષ અમે નારી-એ રાગ.

અમે હવે સ્વરાજ્ય લઇશું [૨]

લઇશું, લઇશું, લઇશું રે અમે હવે સ્વરાજ્ય લઇશું.
સ્વરાજ્યનો છ'ડો ફરકાની, મુક્ત ગુલામીથી થઇશું રે;
અમે હવે

વિદેશી વસ્ત્રનું દહન કરીને, ખાટે અંગે ધરીશું રે;
અમે હવે

મહાસલાની આજ્ઞામાં રહીને, કાયદાનો ભંગ કરીશું રે;
અમે હવે

હસતાં હસતાં જેલમાં જઇશું, જેલને મહેલ માનીશું રે;
અમે હવે

કૃષ્ણ જન્મનું રથાનંદ સુંદર, અધિક આત્મ બળ ભરીશું રે
અમે હવે

મરશું, પણ નહિ મારિએ કોઇને અલગ સત્યાગ્રહી રહીશું રે
અમે હવે

અમલદાર કાઢે કદી ડાળા, તેથી હવે નહિ ધરશું રે
અમે હવે

સાચી સત્યાગ્રહ મહાત્મા ગાંધીની અવિનાશી ઉર ધરશું રે,
અમે હવે

ગરબો ૬ ઠો.

(અમારી ગુણવંતી ગુજરાત રાગ.)

જાણજો ગાંધીજી ગુજરાત (૨)

ગુજર દેશે વિમલ સુર્તીએ, વિમલ સરસ સાક્ષાત;
દર્શનથી કાંઈ ચેતન પ્રગટે, જોતા એનીજ માત;

વસે ત્યાં સાચા સાધુ જાત (૨) જાણજો

સાબરમતીનાં સુંદર તટપર, પ્રગટ્યું નૂતન પ્રભાત;
મોહન તુજ સત્યાગ્રહી બંસી, સ્વર સુણી સહ જાત;

કરે મીડી એક્યની વાત. (૨) જાણજો

દેશ ભક્તિને રાજ્ય ભક્તિની, સાચે સાચી વાત;
નિર્ભયતાને સત્ય વચનની, દીક્ષા દઈ તેં તાત;

બનાવ્યું તેં તો નવું ગુજરાત. (૨)

મહાત્મા ગાંધીજી ગુજરાત. (૨) જાણજો

ગરબો ૭ મો.

(કામળ દીસે છે અલખેલા-એ રાગ.)

જનની સેવનનો મધુ મધુરો; અવસર ક્યાં મળે રે
જગ જીવ્યું ફળે રે (૨) જનની સેવનનો

નવનિધ લાડે નિશદીન હૃલ્લવે,

ઉર હુર પતિ હૈએ હૃલ્લવે,

અલખ સાદું પણ આમત ભારતું, ક્યાં વળે રે;

જનની સેવનનો [૨] જગ જીવ્યું [૨]

પ્રભુપુર ગૌરવ વદને મલકે,
 મંજુલ મોહક અંતર ઝળકે,
 નવનવ સાંજે શીખ દે શાને પળે પળેરે;
 જનની સેવનનો [૨] જગ જીવ્યુ [૨]
 ઉત્તમ શાણીત જનની કાળે
 રેલાયે શુ' વધુ કે'વાશે
 કિસ્મત ક્યાંથી ભારતી, હિત કાયા ઠ
 જનનિ સેવનનો (૨) જગમાં જીવ્યુ (૨)

ગરબો ૮ મો.

જનની ભૂમી પૂજવાને જઇએ રે,
 હો બેનીઓ; જનની ભૂમી પૂજવાને (૨)
 સ્વર્ગથી આ મોઢી આ, અમોલી હિંદ મૈયા; (૨)
 તન, મન, ધન, અર્પી ધન્ય થઇએ રે હો બેનીઓ. જનની ભૂમી.
 માજી મંગલા અનેરી મારી મંદીરે આ; (૨)
 આરતીની જ્યોત લલિત લઇએ રે હો બેનીઓ...જનની ભૂમી.
 સત્ય, પ્રેમ, ધર્મ, નિતિ, ને પવિત્રતાના, (૨)
 પુત્ર, પુત્ર, કુપ ધરી જઇએ રે સૌ બેનીઓ...જનની ભૂમી.
 ભક્તિનો સુવાસ, ત્યાગની મીઠાશની શીળા, (૨)
 આત્મદાન માતૃપદે ગ્રહિએ રે હો બેનીઓ.....જનની ભૂમી.
 રમે ચાચરને સીપુ બાળ વિર બાળા, (૨)
 માની પ્રસાદી વસી હૈએ રે હો બેનીઓ.....જનની ભૂમી.

આવો માણ મંડપમાં બાલાવાલા ચેલાં (૨)
 જીવન સકલ સેવનમાં રહીએ રે હો યેનીઓ...જનની ભૂમી.
 અરણ્ય રંગ તેજમાંહી, માણ મુગટ સોહયાં, (૨)
 મગન પર હૃદય દાન વહીએ રે હો યેનીઓ...જનની ભૂમી.
 શંકારવ શંખનાદ, ઉદય વાદ વાગ્યાં, [૨]
 જામતિનો સ્વાદ બધે કઈએ રે, હો યેનીઓ...જનની ભૂમી.

ગરબો ૯ મો.

રાગ—મને આવે છે ફેર.

ખીલી રૂપેરી રા...ત, આ...શી જવાઇ રહી, ચાંદ...ની. (૨)
 લાસે સધળું કંઈ શાં...ત, સૃષ્ટિ આ દિસે, આનંદ...ની.
 વૃક્ષ વેલી વળી રૂઝ કુલ આ, કેવા દીસે પ્રફુલ્લ;
 જયોત્સના રસ ચુગતાં, જયોત્સના સરચુ.....ગતાં (૨)
 મંદમંદ ડાલતાં; મંદમંદ ડાલતાં;
 મદમત્ત થા...ય-આ...શી૦
 કાંઈક મધુર રસ અવનવાં, માણે કુમુદિનીઓ;
 એને જીવે ચંદ્રમા (૨)
 એહ જોતી ચંદ્રમા (૨)
 ચંદ્ર ચંદ્ર ગા...યે, -આ...શી જવાઇ.
 ફર ફર પેલી નદી નાચતી, કાંઈ કરતી અવાજ.
 વ્યોમ વાસી ચંદ્રનુ; (૨)
 ખીંચ ઉર સમાવતુ: (૨)
 કેવું જળ જણા...ય, -આ...શી૦

દિવ્ય સ્નેહ માનનારાં જોડલાં...રમે રજનીની માયે
 નિર્દોષ આનંદમાં, (૨)
 રમતાં સ્વચ્છંદમાં; (૨)
 એક રૂપ થા...ય,-આ...શી૦

ગરબો ૧૦ મો.

પુનમ ચાંદીનીના રાગ.

ભારત ભાગ્યોદયમાં, રૂડો રૂપાળો રંટીઓ રે; (૨)
 મનહર, મુખકર, દુઃખહર, ક્યાનિધિ એ દેવ
 પ્રીતે પધરાવોને મંદીરમાં સૌ માનુનીરે.

સાખી.

જીનો પુરાણો રંટીઓ, ફરતો હોતો મહામાં; [૨]
 તજ્યો તેને જ્યારથી, દુઃખી થયા સૌ કોય. [૨]
 તેના પાપે પરદેશીની ગુલામીમાં પડયારે,
 કરશે મુક્ત તમેને જીવન પ્રાણાધાર
 પ્રિતે પધરાવોને મંદીરમાં સૌ માનુનીરે. ભારત૦

સાખી.

કપાસ ભારત દેશનો, પરદેશી લઇ જાય; [૨]
 આપે વીસ કરોડ ને, ઘસડી બાસડ જાય. [૨]
 આવે ખોટ ખરી અહીં, બેતાળીશ કરોડનીરે,
 એથી દેશ આપણો, બહુ દુર્બળ દેખાય;
 પ્રિતે પધરાવોને મંદીરમાં સૌ માનુની રે. ભારત૦

સાખી.

અજપુષ્પાં આ દેશનો, રૂડો રેંટીઓ સ્હોય; [૨]
 ફેરવળે ધરી ટેકને, અધિક આનંદ હોય. [૨]
 કાંતી હાથ વણેલાં વસ્ત્રો અંગે ધરળે રે,
 અવિનાશી કે' થાશે, દેશ તણો ઉદ્ધાર;
 પ્રિતે પધરાવોને મંદીરમાં સૌ માનુની રે. ભારત૦

ગરબો ૧૧ મો.

(ગીરધારીરે વાલમ વાત વિચારે—અ રાગ.)

દિનાનાથ હવે, ભારતનું દુઃખ હરળે
 પ્રભુ મુક્ત ગુલામીથી કરળે;

સાખી.

મચ્છા સ્વરાજ્ય ઉર દાખોરે;
 મંત્ર શાન્તી હવે જાપોરે
 મુળ ઈર્ષા તણાં સૌ કાપો રે,
 હીન્દુ મુસલમાન કોલ આપોરે;
 કરી ઐક્ય હવે, અધિક આત્મ બળ ભરળે,
 પ્રભુ મુક્ત ગુલામીથી કરળે;
 દિનાનાથ હવે ભારતનું દુઃખ હરળે. પ્રભુ૦

સાખી.

કાંતી રેંટીઓ, હાથ વણ્યોરે;
 નરનારી અંગે ખાદી ધરળેરે;

વિદેશી વસ્ત્રનો ત્યાગ કરજોરે;
 ધર્મ યુદ્ધે ખુશીથી મરજોરે,
 ૩૨ છાંટી હવે, જેલ સરકારની ભરજો, પ્રભુ મુક્ત
 દિનાનાથ હવે, ભારતનું દુઃખ હરજો, પ્રભુ
 અહીંભાઈઓને પકડ્યા ન્યારેરે,
 શંકરાચાર્યને લઈ ગયા ત્યારેરે.
 રાખી શાન્તી તમે અતિ ભારેરે.
 હરી ચઢશે હવે તમ વારેરે.
 ગુરૂ ગાંધીનીરે, આજ્ઞા સૌ ઉર ધરજો, પ્રભુ મુક્ત
 દિનનાથ હવે ભારતનું દુઃખ હરજો. પ્રભુ

ગરબો ૧૨ મો.

સ્વરાજ્યનો મારગ ચુરનો, નહિ કાયરનું કામરે-એ રાગ.
 હિન્દ વિરો! હથિયાર હસ્તમાં
 સત્યાગ્રહનાં ધરજોરે.
 પ્રેમ શૌર્યનું પાલન કરીને
 વિજય હિન્દનો વરજો રે. હિન્દ વિરો!
 ભડ વિરો ભય સર્વ તણને,
 સ્વરાજ્ય ઇચ્છા કરજો રે,
 વન્દેમાતરમ મંત્ર સ્મરીને,
 ધર્મ શાન્તિનો ધરજો રે. હિન્દ વિરો!

હિન્દુ પારસી મુસલમાન સૌ,
 માતૃ ભૂમિના પુત્રોરે.
 કુરાન ઇજલ, વેદ બતાવે,
 ખરાં ધર્મનાં મુત્રોરે. હિન્દ વિરો !

સત્યાગ્રહ પ્રદહાદ સમોવડ,
 મીરાંને ઉર ભરજોરે,
 બીકણ બાયલાપણું તણે.
 જગજગ જગ જગવજોરે. હિન્દ વિરો !

નાયક લાયક સત્યાગ્રહના,
 ગાંધીજીને ગણજોરે,
 ખરા પ્રેમથી પાઠ પઢાવે,
 ભારત તનુજો ભણજોરે. હિન્દ વિરો !

અસહકારીઓ અડગ ટેકથી,
 નિડર થઈ સૌ ફરજોરે.
 અવિનાશી માગે પ્રભુ પાસે,
 ભારતનાં દુઃખ હરજોરે. હિન્દ વિરો !

ગરબો ૧૩ મો.

(સુપતી રામ, એ રાગ.)

ગુણીયલ મારી બેન અસહકારી બનજોરે,
 તમે સાચો સત્યાગ્રહ કરજો. ગુણીયલ૦
 આખા દેશની જેમાં આખાદી રે,

પહેરે ખંતથી સરવે એ ખાદીરે,
ત્યારે કહેવાશે સ્વરાજ્ય વાદી.

ગુણીયલ૦

પારદરશક પરદેશી સાડી રે,
પહેરે કાયા તો દીસે ઉઘાડી રે,
એવી ફેશન નાંખજો કઢાડી.

ગુણીયલ૦

ખંગડી પોલકાં ન ફેનશી ફરાકો રે,
બેનો સર્વે સત્વર ત્યાગો રે,
સાચી ભારતની તનયાઓ જાગો.

ગુણીયલ૦

અતિ લાડથી જેને ઉછર્યા રે,
જેને રામ તણાં મન હર્યાં રે,
એવાં સીતાએ વનકુળ પહર્યાં.

ગુણીયલ.

દેશ ભક્તમાં નામના જેની રે,
કીર્તી જગમાં ગવાશેજ તેની રે,
ધન્ય એવાં સરોજની બહેની.

ગુણીયલ૦

ત્યા દેશની દીલમાં લાવી રે,
મુક્યાં પરદેશી વસ્ત્રોમાં પાણી રે,
એવાં સરલા દેવી ચૌધરાણી.

ગુણીયલ૦

બેની અનસુયાના ભ્રષ્ટ કામો રે,
લીધો ભારતી માથે વિસામો રે,
પ્રસન્ન થઇ કહ્યું સ્વરાજ્ય પામો.

ગુણીયલ૦

જેના માત પિતા હશે એકરે,
વળી કુળમાં હશે જો વિવેકરે,
તે તો રાખશે આચો રેક.

ગુણીયલ૦

કુળવતિને ઝાઝું શું કહીએ રે,
હવે વ્યાટલેથી છાના રહીએ રે,
જરા સમજે તેને શીખ દ્યએ.

ગુણીયલ૦

બેના મોઢો તમારી આ ખામી રે,
જોધ ભારતી લજ્જા પામી રે,
કવિ રાવ કહે શીરનામી.

ગુણીયલ૦

ગરબો ૧૪ મો.

(ગોરસનો ગરબો.)

(મારા અંતરમાં દેશ વીણા-એ રાગ.)

કોઈ મીઠકાં, અમુલા, અતુલા આ જ્ઞાન તણાં,
ગોરસ દ્યો, ગોરસ દ્યો. [૨]

ધણાં મોઢાં, રસાળાં, સુવાળાં, આ તત્ત્વ તણાં,
ગોરસ દ્યો, ગોરસ દ્યો. [૨]

પરમ શુદ્ધ હૃદય માંહી દુધ તો ભર્યાં;
ગુરૂએ દીધેલ જ્ઞાન દધી એને ચાખ્યાં.
એની બલિહારી હું એની મહીમારી
ગોરસ દ્યો, ગોરસ દ્યો. [૨]

કાઆ પોઆ તો મારી મદકી ન ઝાંખે,
યુવના સમર્પે તે તો લેની મઝા ન ચાખે
ઉરને ઉદ્ધારી, દેએ ભવને સુધારી,
એવાં ગોરસ દ્યો, ગોરસ દ્યો. [૧]

૧૫૨૬ અવિરછીન બ્રહ્મ જ્ઞાન ઉરે રાખો,
 ગારસ આખી ગારસાને કોડી નાંખો.
 લેજે ધીરે ઉતારી મટકી મારી રસ વિહારી.
 લલાં ગારસ લ્યો, લલાં ગારસ લ્યો. [૨] કોઈ મીઠાં.

ગરબો ૧૫ મો.

દાંડીઆની સાથે ગાઈ શકાય છે.

(નેત્ર ઉઘાડોને નાનડીઆ-એ રાજ.)

પેલું ખડ્ગ જોઈ સૌને થાય ભીતી,
 જો જે તુજમાં વાણી એવી તો નથી,
 પેલી બવાલા જોઈ સૌ કંપી ઉઠે,
 કોઈ બવાલા એવી તું...માં તો નથી,
 પેલું ઝર જોઈ લય પામે સહુ,
 એવું દેશ ઝર તું...માં તો નથી;
 પેલા સર્પ ધુંકાડાથી સર્વ ખીઝે,
 એવો રાજા ધુંકાડો તું ના કરતી;
 પેલી ધુણીના ઘોરાથી આંખ ભરાતી,
 તુમાં કલેશ ધુણી એવી તો નથી,
 પેલાં વીજ કડાકાથી ખીતાં ખધાં,
 એવાં મર્મ ધડાકાજ ઉચ્ચરતી,
 મારી વહાલી સખી તુજમાં આવા દુર્ગુણ,
 દોષને લેશ ના સંધરતી;
 કરી સર્વ રીતે મુસ્વભાવજ તારો,
 કરી સર્વત્ર સર્વનાં મન હરતી.

ગરબો ૧૬ મો.

“મોહન” મારલી.

(આવે છે રે, આવે છે સ્વરાખ્ય સ્વારી આવે છે—એ રાગ.)

વાગેછે રે, વાગેછે, અહીં મોહન મારલી વાગે છે;
એનો શબ્દ ગગનમાં ગાજે છે, અહીં
સેવા તે કરે મારગ જાતાં, ત્યાગના કાણુ માગે છે. અહીં
ભારત વર્ષે જંગ મચ્ચોછે, જંગમાં રંગ જમાવેછે. અહીં
કંડી ધોતી, પહેરણુ, ખોળી, દુધ મૂર્તિ વિરાજે છે. અહીં
વિદેશી વસ્ત્રનાં હરણુ કરીને, સૌને લેખ ધરાવે છે. અહીં
ભરતખંડની ગલી ગલીમાં, ખાદી મંત્ર સુણાવેછે. અહીં
એ મારલીને દેશ બજેતો, દુખડાં સર્વે ભાગે છે. અહીં

ગરબો ૧૭ મો.

કોયલ ટહુકી.

(આસો માસે શરદ પુનેમની—એ રાગ.)

કાર્તિક માસે પ્રથમ દિન પ્રભાતજે,
ઉપા નવલી ઉગી સખિ મહારા દેશમાં,
આવ્યો છે સંદેશો એનો મીઠાજે,
ચાખોને ચખાડો “સખરસ” અવનવો.

ભારતની કુંજે એ કોયલ રહુકી જો,
 જાગ્યાં તો છુલ્લી જાણે આજથી,
 ચતુર્દશીને દીને મંત્રો સાધ્યાં જો,
 પાપોને બાળીને ભસ્મ કરી વળ્યાં.
 ને સરનેયું ચોધું પીળે કિને જો,
 નફો નથી લાધ્યો પૂરો આ વર્ષમાં,
 સમય રહ્યો છે થોડો સાધન સાધોજો,
 કામ થઈને કરવાનાં વાતે શું વળે!!!
 ચોખ્ખાં હૈમાં ચોખ્ખી વાણી રાખજો,
 ચોખ્ખાં કર્મે ચાવિત્ર ઉજળાં કરો,
 ફરજ અમારે માણીકે તાંખીજો,
 જગાડવાનું જાગી, જગને પ્રેમથી.
 ચૂક અમે ના કરતાં કદીએ એમાં જો,
 સેતાનીની આજ્ઞા એ અમ ધર્મ છે,
 તમ કર્તવ્ય ચૂક એમ ના પડશે જો,
 આશાને ફળવાનું તો તો સાંપડે.
 કોયલ રહુકે સાચો મંત્ર પૂકાયો જો,
 ઉપાના હાસ્યેથી નવજીવને મળ્યું,
 બુદ્ધ્યાં ત્યાંથી ફરી ગણીને વધારું જો,
 માનીશું નેતાની આજ્ઞા આજથી.

સહકારી અને અસહકારીનો સંવાદ.

ગરબો ૧૮ મો.

(રાગ, શા માંડ શ્રમ કરે સતી તુંજ પતિ ભક્તિ સાચી.)

સહકારી—

શા મુખ સાડ તજે, અરે કાં રાષ્ટ્ર યોગ ધારો ? (૨)
તમે સહકાર ગણો પ્યારો ? (૨)

અસહકારી—

સાખી.

અનુભવ લીધો મેં અતિ, થઈ ભારત માત ગુલામ,
હૃદય તુનાં બાળકો, થાયે ઠામો ઠામ,
કાળા ગોરામાં ભેદ જણાવે, બ્રીટન વચન હથે ફાસલાયે;
તે સાડ સહુ તણ, અમે સહકાર ગણ્યો પ્યારો (૨)
અરે !!! અસહકાર હવે પ્યારો (૨)

સહકારી—

જે. પી. નાઈટ ઇલિફાંત તણે, મોહ ચાંદનો મોહ વરણે
શું મુખી થવા ધારો, હૃદયમાં બુદ્ધિ જરા ધારો (૨)
તમે સહકાર ગણો પ્યારો (૨)

અસહકારી—

સાખી.

માન ચાંદના મોહમાં, દેશ ભક્તિ નવ થાય,
કોયે જે સરકાર તો, પળમાં પાછા લમ જાય.
માનચાંદથી ભુખ નવ ભાગે, મૃત્યુ થાયે કંઈ કામ ન લાગે
શું સમજી મમ મિત્ર, તમે સહકાર ગણ્યો પ્યારો (૨)
અરે !!! અસહકાર હવે પ્યારો (૨)

સહકારી—

વઢીલ ઘેરીસ્ટરની ઢીઢીઢા, ઢુકી પ્રાફેસરની પઢવીઢા,
સ્વાર્થ ત્યાગ કાં કરો ? સગાનું હીત જરા ખારો (૨)
હવે સહકાર કરો ખ્યારો (૨)

અસહકારી—

સાખી.

દેશભક્તની ઢીગરી, જગમાં ઢ્રાંધી મનાય;
ગ્રાડ ળી. ઢે. ઢૉટ-લો તણાં, ઢામે ઢામ વ'ઢાય.
સ્વાર્થ ત્યાગથી રાષ્ટ્ર દીપાવું ઢ'ધુ સુણો હું સંલળાવું.
સ્વદેશ ઉદય કાજ કર્યો સહકાર હવે ખારો (૨)
ગણી અસહકાર અતિ ખ્યારો (૨)

સહકારી—

અસહકારની રીખમણુ ઘો છો, કામ રાજદ્રોહીનું કરોછો.
જેલ મહીં જશો, તમારો ઢુમત હવે ખારો (૨)
તમે સહકાર ગણી ખારો (૨)

અસહકારી—

સાખી.

નિર્દોષી પામે જેલને ગણુ ન દુઃખ તલભાર,
કૃષ્ણ જન્મે જેલમાં કરવા હિન્દ ઉદ્ધાર;
રાજદ્રોહ તમે કેને કહોછો !! ઢ'ધુ અવળું શું સમજોછો.
કરી શાન્ત ચિતે વિચાર કરો સહકાર તમે ખારો (૨)
ગણુ અસહકાર હવે ખ્યારો (૨)

સહકારી—

રામ રાજ્યથી અધિક ઢુખ ઢ્યાયું,
રેલ તાર કરી ઢહુ દુઃખ કાયું,

પ્રબળ ઉપર રાખે પ્યાર, છતાં કેમ વિચાર નહારે [૨]
તમે સહકાર ગણો પ્યારો [૨]

અસહકારી—

સાખી.

ઈબરો દઈ ફારનો કરો નિરબળ હિંદુસ્તાન,
રંગ ભેદ બહુ રેલામાં નહિ નેટીવનું માન;
જલીઆ બાગમાં કતલ ચલાવી, નિર્દોષ જનોનું લોહી રેલાવી
મચાવ્યો હાયરે ત્રાસ, તેથી સહકાર ગણ્યો ખારો [૨]
કરી અસહકાર હવે પ્યારો [૨]

સહકારી—

લઠશો વિમાનો વિષુ કેમ વહાલા, નથી તોપ તલવારો ભાલા
સુખી થવા જો ધારો, મુકી દીઓ સ્વરાજ લવારો [૨]
ગણી સહકાર બંધુ સારો [૨]

અસહકારી—

સાખી.

પ્રબલ શત્રુ સુદર્શન તણું, રેંટીયો રૂડું નામ,
આયુદ્ધ અમારું એ ગણો, જેનું ભારે કામ.
મરવું નથી નહીં મારવા જવું, સ્વદેશી વૃતથી શ્રિદત્ત હઠાવું
ગાંધીજી ગુરૂ ગણી, અમેાએ હિન્દુ કર્યો પ્યારો [૨]
અમે સહકાર ગણી ખારો [૨]

સહકારી—

બાળ તમારૂં હિત વિચારો, સરકારી નિશાળમાંથી ન ઉઠાડો
છેવટની આ અરજ અમારી ધ્યાન વિષે ધારો [૨]
ગણી સહકાર બંધુ પ્યારો

અસહકારી—

સાખી.

દેશ ભક્તિને ધર્મતું, સરકાર ન આપે જ્ઞાન,
 સ્વદુઃખ જપતાં નોકરી, અવર ન એ વિષ્ણુ ભાન.
 માફ કરો મુજને મમ બંધુ, દેશ ભક્તિ વિષ્ણુ સધળું ખોટું
 સેવા હિન્દ સ્વરાજ ! ! ! અમે સહકાર ગણ્યો ખારો [૨]
 અરે ! ! ! અસહકાર હવે ખારો [૨]

ગરબો ૧૯ મો.

“ અભિનંદન ”

રાગ—મને છોડી ગયો છે મારો છેલ્લો જો.

અભિનંદન એ ભારતની પુત્રીને જો; (૨)

જેને પગલે પનોતો, સંસાર મુખ સાર.

તેને વધાવું વિશ્વ આંગણે રે.

સખિ તેને વધાવું વિશ્વ આંગણે રે (૨)

જેલું હૃદય સ્નેહ સરવરીએ, તરવરે જો (૨)

તેના હાલે, ને પગલે, મુખિયાર સદાચાર,

તેને રમાડું હૃદય ચોકમાં રે

સખિ તેને રમાડું હૃદય ચોકમાં રે. (૨)

દૈવી સદગુણો, સામર્થ્ય, વડે શાસ્યતાંરે;

જેના અંકમાં ઉછરતાં કુમાર મુકુમાર.

તેના લઉં હું આવારણું રે.

સખિ તેના લઉં હું આવારણું રે (૨)

જેના તેજથી સમગ્ર દેશ ઝોપતોરે; (૨)

જેના બલથી આ દેશનો થનાર સમુદ્ધાર,

તેનાં ગાઉં હું ગુણ ગીતડાંરે.

સાખી તેના ગાઉં હું ગુણ ગીતડાંરે. (૨)

તમ પતિવ્રત, પુણ્યનાં પ્રભાવથીરે; (૨)

સદા અમૃતમય, કરજો ભરથાર પરિવાર,

જેની શાખા સૌ લમ મંદીરેરે.

સાખી તેના ગાઉં હું ગુણ ગીતડાંરે. (૨)

ગરબો ૨૦ મો.

(રાગ પુનમ ચાંદીનો.)

આજે આનંદનો દીન છે હસરા તણે રે

શિવ મંદીર પાસે ભવે કરે ભવેયા,

રાખા ઉભાગરાથી મંદીર આવ્યો ચેનમાંરે.

સાખી.

ફરજનો પ્રધાન જે, માધવ જેતું નામ;

પતિવ્રતા પત્ની તેમની, રૂપસુંદરી એતું નામ,

ત્રીજે પહોરે શિવતું પુજન, કરવા કારણેરે,

આવે રૂપસુંદરી, હંમેશા એવો નીમ,

પુજન કરી આવીને, જીએ પતિતું મુખડરે.

સાખી.

પુજા કરવા કારણે, આવી સતિ તે દીન;
 ધમધમ ધુધરા વાગતા, જાણે અંબાનું પ્રતિબીંબ;
 રાય કરણે વિચાર્યું અંબા માત છે રે;
 પુછ્યું ખવાસને જો, જાય છે અંબા માત;
 ત્યારે હસીને ખવાસ બોલ્યો એટલું રે.

સાખી

નહોય અંબા માવડી, નહોય જુગદંબા માત,
 નાગર પ્રધાન જે આપનો, માધવ જેનું નામ;
 તેની પત્ની રૂપસુંદરી એનું નામ છે રે;
 તેને શિવની પુજા કરવાનો છે નીમ,
 માટે ત્રીજે પહોરે આવે પુજા કરણે રે.

સાખી.

એવું સાંભળી રાયનો દુષ્ટ થયો વિચાર;
 આજ્ઞા આપી પ્રધાનને, રાજાએ તે વાર,
 કાલે ઉગતે પ્રભાતે તમે સંચરો રે,
 લાવો સારા થોડા લેજો તેના દામ,
 કોળા માધવને સમજાવ્યું કપટી કરણે રે.

સાખી

રૂપસુંદરી વહેલી ઉઠી, જોવા પતિનું મુખ;
 પતીનું મુખ જોવા જતાં, સાવરણી સન્મુખ.

ભેદ પતિપ્રતાનું મુખ, ઉતરી ગયું રે;
 ભણ્યું આજે કાંઈ ઘસેરે વિધન,
 એવું વિચારીને, તુળશી લણી વળી રે.

સાખી.

ત્યાંથી વળી તુળશી લણી, કરવાને દરશન,
 એકું પાણીનું લરી, જતી વિધવા મુખ,
 ભેદ ફાળ પડી રૂપસુંદરીના હૈડા વિષેરે,
 ઘરમાં જઇને ભાળ્યું પતિપ્રતાનું પ્રેમથી રે;
 સ્વામીનાથ અ.જ જશે નહિ ગામ,
 આપણે માથે આજ વિધન જણાય છે રે.

સાખી.

માધવ કહે શુકન અને અપશુકન સૌ વહેમ;
 હું રૂપસુંદરી આપણા ઉપર પ્રભુની રહેમ,
 મારે એવા વહેમ કાઢી નાખો મનથી રે,
 અને આજ્ઞા આપી છે કરજીરાય,
 હું તો નક્કી જઇશ, ઘોડા લેવા કારણે રે.

સાખી.

માધવ કહે નક્કી જવું, ઘોડા લેવા કાજ;
 કેશવ ભાઈ છે આપણાં તે રાખશે ખરદાશ;

ઠંદી વાંકો વાળ થવા નહીં દે ત.છરો રે;
ઠંદી આફત આવે ધરજો કીસે ધીર,
માઁ કુળદેવી અંબા માની સ.દા છે રે.

આખી.

શીખ હઈ માધવ બધો, રૂપસુંદરી ગણરાવ,
જેશીને તેડાવીયા મન મધું મુઝાય,
જેશી કહે તમને એકે વિદ્ય નહિ નડેરે,
માધવ બધા મણે દિવસે ગામ બહાર,
તેથી તમારા મનમાં દોડગીરી થ.ય છે રે.

આખી.

હજીજા લઈ જેશી ગયા કેશવ કરે રક્ષાય,
રૂપસુંદરીને કારણે, કરણનું સૈન્ય દ્વાર માંદા;
આવી કેશવને પોકાર કરે છે જોરથી રે,
અહ્યા કેશવ તારી ભાલી અમને આપ,
નહિ તો આ તરવારે ધડ માણુ બુડું થશે રે.

સાખી.

ભાલી ન આપું ગાદીરી છું લલવા તૈયાર,
મારો મારો થઈ રહ્યા, સૈન્યમાંથી પોકાર,
હપા હપી થઈ કેશવનું બળ બહુ વધું રે,

માર્ગ કંજના માણસ કશું હજાર,
પછી શુરવીર કેશવ રણમાં પડ્યો રે.

સાચી.

બ્યારે કેશવ રણ પડ્યો, ભાલી મુર્છા થાય,
કેશવ દિયરજી માદારા બહુ રાખી બરદાસ
મારે મારે તમે માથું સોપ્યું દુષ્ટને રે,
હવે નહાનદી દેરાણીનું શું થય,
એમ વિચાર કરીને ભાલી બહુ રડે રે.

સાચી.

રૂપસુંદરી લઈ ચાલીયું, કરજરાયનું સૈન્ય,
ગુણસુંદરી સતી થાય છે, ચાલ્યા સ્મશાન મંડી,
હાથ ધરીને ખોળો અંગારે ભર્યો રે;
છાપો દરવાજે મારી દીધો આપ,
રાજા રાજ્ય તારું જશે મેલેજી હાથમાં રે.

સાચી.

ચીદમે દિવસે આજથી, જશે તારું રાજ,
રૂપસુંદરને લઈ ગયો, દુઃખદય અપળા રાંક,
તેમ રાણી તમારી જશે મેલેજી હાથમાં રે.

સાખી.

આપ દીધો કરજને, દૈયત આશીષ,
હમને ગુણસુંદરી ગુણી, થઇ સતીને દીસ,
રાય કરજે પછી પસ્તાવો બહુ કર્યો રે;
અરેરે ! બ્રહ્મણ મારી કીધું ધણું મં પાપ
માટે સિદ્ધપુર જઇને પ્રાચીનિત કર્યું રે.

સાખી.

માધવે થામ લાવતાં, રસ્તે સાંભળી વાત,
શ્યમસુંદરીનું હરણ કરી, લઈ ગયો રાજન,
નાનોભાઈ કેશવ યુદ્ધમાં મરી ગયોરે,
જાણી ગુણસુંદરી સતી થઇ દઇ આપ
હવે વેર વાળું જરૂર કરજી રાયનું રે.

સાખી.

બારોબાર ત્યાંથી ગયો, જ્યાં છે દીલ્લી દેશ,
ખીલજી વંશનો પાદશાહ, અલ્લાઉદ્દીન નરેશ,
જઇને માધવે સલામ કીધી લાવથી રે;
લાલચ બનાવી લેવા ગુજરાત
નવો લેવા રાય કરજની રાણીઆ રે.

વળી ગુજરાતમાં દ્રવ્ય તણાં ભાંડાર,
માટે અલ્લાઉદ્દીને મોટી ફાજ મોકલીરે.

સાખી.

અલ્લાઉદ્દીને સર કર્યો, મોટો ગુજરાત દેશ,
બહુ બળવતો કરજીને, હરાવ્યા નરેશ,
તેની પટરાણી કોલા રાણી લઈ ગયો રે;
સોંપી રૂપસુંદરી નાગર માધવ હાથ
ફળ્યો આપ સતીનો “હરિગગાએ” વર્ણવ્યોરે.

